

Roztržka mezi izraelskou vládou a nejvyššími vojenskými generály o taktiku boje proti Gaze

- CZ24 News | 29. října 2023

IZRAEL: Včerejší článek analytika Al-Jazeera a bývalého profesora Americké univerzity v Paříži Marwana Bishara odpovídá na otázku, proč izraelský premiér Benjamin Netanjahu odmítl páteční nabídku Hamásu na propuštění rukojmí zajatých 7. 10. 2023 výměnou za příměří a zrušení pozemní operace izraelské armády do Gazy. Netanjahu prosazuje strategii co nejdelší války - pokud možno nejméně do konce volebního období izraelského parlamentu Knesetu - protože to je způsob, jak se udržet v úřadu. Do střetu o taktiku ve válce v Gaze se s ním pustilo velení izraelské armády. Náčelník generálního štábu IDF Herci Halevi prosazuje rychlou operaci proti Hamásu zaměřenou na osvobození rukojmí místo dlouhodobé kampaně na zničení Gazy, které z velké části izraelských jednotek činí dobrý terč pro nepřátelské rakety. S vládním přístupem k válce v Gaze nesouhlasí ani ředitel izraelské vojenské rozvědky Aharon Haliva, který odmítl na jednání válečného kabinetu podávat nejcitlivější informace od svých špiónů v přítomnosti ultraortodoxních ministrů a politiků za osadnickou stranou Ocma Jehudit (Židovská síla).

Podle tradic válečných let se izraelský premiér Benjamin Netanjahu pokusil vytvořit vládu národní jednoty pro dobu války s Hamásem v Gaze. Do stávající koalice s ultraortodoxními stranami a zástupci radikálních osadnických komunit na Západním břehu Jordánu přizval krátce po útoku Hamásu i všechny opoziční strany. Do vlády vyslala své zástupce opoziční Strana národní jednoty. Zapojit se však odmítla největší opoziční strana Ješ atid (Budoucnost existuje) vedená expremiérem Jairem Lapidem. Její předák během rozpravy při jednání o důvěře válečnému kabinetu uvedl, že během války jako opozice nebudou útočit na vládu. „Premiér Netanjahu a ministr pro vnitřní bezpečnost Ben Gvir ale nejsou lidé, kteří obnoví narušenou důvěru izraelského lidu v jejich vládu.“, řekl Lapid a dodal, že v naléhavých otázkách týkajících se bezpečnosti je opozice připravena s vládou spolupracovat.

Netanjahuův válečný kabinet, který sama sebe označuje jako „vládu národní jednoty“, je čtvrtým pokusem o vládu všech parlamentních stran během války v izraelských dějinách. Je však prvním v historii, do něhož se část opozice odmítla zapojit, protože premiéra, koaliční ministry a jejich dlouhodobou politiku považuje za příčinu válečné krize, které Izrael nyní čelí.

Dojem jednoty válečné vlády, která získala důvěru Knesetu 12. 10. 2023, ale nevydržel dlouho. Podle analytika Al-Jazeera Marwana Bishara „je izraelská vláda ‚jednoty‘, jejíž součástí jsou i ředitelé tajných služeb a náčelník generálního štábu izraelské armády, rozdělená ohledně strategie a cílů.“. Roztržka je podle informací katarské televize hluboká a má povahu sporu o taktiku boje v Gaze i strategii přístupu Izraele k Palestincům.

„Neshody mezi Netanjahuem a jeho nejvyššími generály ohledně konce války dále zkomplikovaly již tak složité výpočty o invazi a městské válce, která bude následovat. Napětí mezi premiérem Benjaminem Netanjahuem a dalšími dvěma předními generály ve válečném kabinetu, Bennym Gantzem a Yoavem Gallantem, toto rozdělení rozšiřuje a vytváří zmatek ohledně tolik očekávané pozemní invaze do hustě osídlené palestinské enklávy.“, napsal Bishara. Rozpory mezi Netanjahuem a jeho nejvyššími generály však podle něj budou mít dalekosáhlé důsledky pro izraelskou společnost, ale malý dopad na osudy obležených Palestinců v Gaze. Zatím co Gantz je vyslancem donedávna opoziční Strany národní jednoty, který Netanjahua za jeho přístup k bezpečnostní strategii vždy kritizoval, Gallant je členem premiérové strany Likud a ministrem obrany byl už dříve.

„Roztržka je způsobena osobními, vojenskými, politickými a ideologickými neshodami, které se objevily dlouho předtím, než válka začala, a pravděpodobně budou formovat izraelský politický řád i po jejím skončení. Mezi Netanjahuem a generály, kteří se cítili povinni připojit se k válečné nouzové koalici země, panují dlouhodobě napjaté vztahy. Dlouho se k veteránskému premiérovi chovali podezřívavě a pohrdavě, zvláště od doby, kdy Netanjahu spojil svou stranu Likud s náboženskými fanatiky extrémní pravice a pokračoval v přepisování základních zákonů země, aby vyhovovaly jeho zájmům a zájmům jeho fanatických partnerů.

Gantz i nadále chová k premiérovi zášť od voleb v roce 2020, kdy se generál pošetile odtrhl od své vlastní velké koalice, aby se připojil ke koaliční vládě vedené Netanjahuem. Odměnou mu byla jen zrada sebevědomějšího premiéra, který mu ‚vrazil nůž do zad‘ a odvolal jej z funkce. Stejně tak Gallant nadále chová zášť vůči Netanjahuovi, který ho v březnu 2023 odvolal z funkce ministra obrany, protože zpochybňoval správnost jeho fanatické legislativní agendy a jejích důsledků pro národní bezpečnost. Ačkoli Netanjahu své rozhodnutí pod tlakem veřejnosti o několik týdnů později změnil, tito dva muži válečnou sekeru nezakopali. Z vojenského hlediska generálové nevěří Netanjahuovi a jeho koaličním stranám, které považují za fanatické válečné štváče.“, popsal situaci přední expert na blízkovýchodní politiku a zásahy USA do dění v této žhavé zóně.

Ministři bývalí generálové podle něj zvláště nedůvěřují Netanjahuovým motivům a cílům, které činí válku jen pokračováním jeho politiky prostřednictvím násilí. „Domnívají se, že Netanjahu, neúspěšný premiér, který se stal válečným vůdcem, se více zabývá obnovou svého odkazu než zajištěním bezpečnosti země. Ale protože za ním stojí jako za premiérem, museli se generálové spokojit s vyloučením jeho nejfanatičtějších ministrů z jednání válečného kabinetu.“, napsal Bishara. Členy válečného kabinetu jsou i náčelník generálního štábu IDF a ředitelé izraelských tajných služeb.

Vyloučení ministrů za osadnické a ultraortodoxní strany ze zasedání vlády, kde se projednávají informace tajných služeb si vynutil ředitel vojenské rozvědky Aharon Haliva, který tyto strany označil za hrozbu pro bezpečnost státu Izrael. „Nebudu sdělovat nejtajnější informace, které za cenu ohrožení svých životů získali naši zakonspirovaní agenti a jejich informátoři, před náboženskými fanatiky, kteří se pro Izrael nikdy nenamáhali riskovat vlastní životy při službě v armádě v první linii, ani před ministry u nichž hrozí riziko informačního průsaku k militantním osadníkům, kteří systematicky maří naše úsilí o bezpečnost země“, řekl podle deníku Haaretz Haliva.

První nárážka mířila na ministra financí Becal'ela Smotriče, který v izraelské armádě místo obvyklých 3 let sloužil pouhé 3 měsíce. Z náboženských důvodů se nezúčastnil ani vojenského výcviku ani služby se zbraní. Smotrič během své „služby“ v IDF pracoval v oddělení výroby propagačních materiálů. Nejpicantnější na obsazení funkce ministra financí Smotričem je podle Jerusalem Post fakt, že jde o reprezentanta ultraortodoxních Židů, kteří kromě odmítání služby v armádě odmítají i platit daně, protože neuznávají stát Izrael, kvůli tomu, že nebyl založen podle v židovském posvátném textu Tóře slíbeným Mesiášem. Druhá Halivova rána mířila na ministra vnitra Bena Gvira z osadnické strany Židovská síla, jejíž paramilitární křídlo vyvolalo řadu střetů s palestinskými domorodci na Západním břehu Jordánu, které pak za cenu mnoha zranění a několika úmrtí vojáků musela hasit armáda.

„Nejvyšší velení armády, ředitelé tajných služeb a policejní prezident krátce po útoku Hamásu přijali odpovědnost za vojenské a zpravodajské selhání země 7. 10. a veřejně ohlásili, že odstoupí z funkcí ihned poté, kdy skončí válka proti Hamásu v Gaze. Netanjahu naproti tomu odstoupit odmítl a prohlásil, že počítá s tím, že bude Knessetem volán k odpovědnosti i on, ale ‚až přijde vhodný čas‘. Kdy by to mělo být, neupřesnil.

Generálové proto chtějí válce stanovit jasné vojenské cíle, zejména rychle osvobodit zadržované rukojmí a zničit vojenské kapacity Hamásu. Netanjahuův plán je naopak vést ‚dlouhou a bolestivou‘

válku a zůstat na politické scéně jako válečný hrdina poté, co se na troskách Gazy usadí prach.“, konstatoval Bishara ve svém rozboru pro Al-Jazeera.

Pro velkou část obyčejných Izraelců je to podle něj přelud. „Netanjahuova strategie je však motivována klesající popularitou premiéra, a to i v rámci jeho vlastní strany. Ale jeho megalomanie, která vedla k zpětnému rázu ze 7. října, je natolik závažná, že nebude váhat prodloužit válku tak dlouho, jak bude potřeba, aby změnil veřejné vnímání a vyhnul se odpovědnosti. Stejně tak Netanjahu a jeho fanatičtí spojenci, kteří výrazně přispěli k izraelskou okupaci Západního břehu k rozdmýchání palestinského odporu, zvýšili očekávání veřejnosti, že válka vyřeší vše, a trvali na úplném zničení Hamásu a jeho vedení. To je samozřejmě stejně nereálný cíl jako cíl USA zlikvidovat Tálibán v Afghánistánu.“, připomněl Bishara. Netanjahu podle něj dokonce ve svém pokusu vyhnout se politické odpovědnosti svaluje veškerou vinu výhradně na armádu a tajné služby. „Bibi hodlá i v budoucnu obviňovat armádu z toho, že nesplnila národní aspirace, až válka skončí.“, varoval Bishara.

K Netanjahuově politice a vojenské taktice vyslovil výhrady i náčelník generálního štábu izraelské armády Herci Halevi, který podle deníku Times of Israel upozornil na riziko, které pro armádu představuje dlouhodobé soustředění velkých vojenských formací kolem pásma Gazy. „V současném nahuštěném rozložení jsou ideálním cílem pro rakety nejen Hamásu, ale i Hizbolláhu a Iránu.“, varoval nejvyšší izraelský velitel.

Proti vládnímu záměru obnovit nelegální a vysoce problematické židovské osady v Gaze, z nichž se Izrael v roce stáhl 2005, protestovali při jednání vlády i další členové generálního štábu IDF. „Osady na okupovaném území jsou noční můra každého izraelského generála, od doby, kdy se premiér Ariel Šaron rozhodl změnit izraelskou pozici z přímé okupace Gazy na její věčné obléhání.“, měl na jednání válečného kabinetu uvést velitel pozemních sil. A Netanjahuovi s to podle Bishara rozhodně nelíbilo.

„Tyto neshody ohledně konce války dále zkomplikovaly již tak složité výpočty k invazi a následné městské válce, která si nutně vyžádá desítky, ne-li stovky tisíc obětí a může také otevřít další frontu na severu proti libanonskému Hizballáhu. Vládní fanatici s premiérem v čele podle generálů tlačí Izrael směrem k apokalyptickému scénáři. Vstup Spojených států a jejich diplomacie dělových člunů prostřednictvím rozmístění dvou letadlových lodí ve východním Středomoří, aby ochránily Izrael před jakýmkoli regionálními dopady při invazi do Gazy, dále zkomplikoval izraelský kalkul a časové osy. Jako díky za strategickou a technickou pomoc v městské válce se Netanjahu i generálové od té doby přizpůsobili Bidenově administrativě, která od nich očekává, že se dohodnou na jasných a realistických cílech a proveditelné strategii, jak je splnit.“, konstatoval Bishara

Biden se však podle analytika Al-Jazeery kvůli faktu, že mezi zajatci jsou i občané USA, jejichž smrt při bojových operacích by mu před prezidentskými volbami neprospěla, také snaží přimět Izrael, aby dal šanci diplomacii osvobodit další rukojmí před zahájením pozemní ofenzívy. Protože si ani jedna strana nepřeje znepřátelit si Ameriku, obviňují se navzájem ze zpožděné pozemní ofenzívy, kterou podle nedávných průzkumů podporuje většina Izraelců, i když bez definovaného konce.

„Prohlubující se propast mezi vojenským establishmentem a vládním krajně pravicovým a fanatickým náboženským táborem bude mít dalekosáhlé důsledky pro izraelskou společnost a politické zřízení. Ale pro Palestince není skutečný rozdíl mezi izraelskými generály a válečnými štváči, kteří nazývají Palestince „lidskými zvířaty“, a jež volají po vyhnání všech Palestinců, kteří přežijí bombardování, obléhání a očekávané pozemní boje v městské zástavbě“, konstatoval Bishara.

Jako potvrzení Netanjahuova nezájmu o osvobození zajatců, které drží Hamás, působí i demonstrace

příbuzných rukojmí, která včera proběhaly v pěti izraelských městech. „Rodiny více než 220 zajatců zajatých Hamásem požadovaly odpovědi od izraelské vlády, přičemž mnozí se obávali, že vojenský nápor na pásmo Gazy ohrozí životy zajatců. V Tel Avivu se podle deníku Haaretz shromáždily stovky lidí, kteří požadovali propuštění rukojmích. Demonstranti na transparentech upozorňovali, že nikdo ze členů vlády si za celých 22 dní od útoku Hamásu a odvezení rukojmí nenašel ani chvíli, aby si promluvil s rodinami unesených.

„Izraelský premiér Benjamin Netanjahu přerušil plánování války kvůli sobotnímu narychlo domluvenému setkání se zajatými rodinami poté, co jim hrozí, že začnou pouliční protesty proti tomuto přístupu vlády k postiženým rodinám.“, napsal Haaretz. Netanjahu se podle jeho informací k žádné dohodě nezavázal, ale řekl rodinám: „Vyčerpáme všechny možnosti, jak je přivést domů,“ podle videa zveřejněného jeho kanceláří. Nalezení rukojmích – jejichž věk se pohybuje od několika měsíců do více než 80 let – bude „nedílnou součástí“ vojenské operace, dodal. Na pozdější tiskové konferenci po boku Netanjahua ministr obrany Yoav Gallant řekl, že Hamás musí být přinucen k vyjednávacímu stolu, ale že je to „velmi složité“. „Čím větší vojenský tlak, tím větší palebná síla a čím více udeříme na Hamás – tím větší máme šanci dovést ho na místo, kde bude souhlasit s řešením, které umožní návrat vašich blízkých,“ řekl. Vláda potvrdila, že 7. října bylo zajato 229 zajatců z více než 20 zemí. Vojenské křídlo Hamasu říká, že při každodenních izraelských náletech na Gazu zemřelo ,téměř 50‘ rukojmích. ,

„Jsme připraveni uzavřít okamžitou dohodu o výměně vězňů, která zahrnuje propuštění všech palestinských vězňů z izraelských věznic výměnou za všechny vězně držené palestinským odporem,“ uvedl vůdce Hamásu v pásmu Gazy Yahya Sinwar reakci na protesty příbuzných rukojmí pro Al-Jazeera. Tisíce Palestinců jsou drženy v 19 věznicích v Izraeli a jedné na okupovaném Západním břehu Jordánu.

Zástupce rodin podle Israel Times řekl Netanjahuovi, že podporují úplnou výměnu vězňů. „Pokud jde o rodiny, dohoda o okamžitém návratu našich rodinných příslušníků v rámci principu ‚vše pro všechny‘ je proveditelná a bude pro to mít širokou národní podporu,“ řekla zástupkyně protestujících Melrav Gonenová. Její dcera Romi je jednou z rukojmí.

Izraelské rodiny jsou stále více rozzlobené kvůli ,absolutní nejistotě‘, které čelí ohledně osudu zajatců, zejména při těžkých bombových útocích, řekl Haim Rubinstein, mluvčí Fóra rukojmích a pohřešovaných rodin. Stovky příbuzných izraelských zajatců uspořádaly v sobotu v Tel Avivu shromáždění a pohrozily, že uspořádají další pouliční protesty, pokud se s nimi tentýž den nesetká ministr vlády. K demonstracím na podporu rodin zajatců došlo také v Haifě, Atlitu, Caesareji, Be’er Shevě a Eilatu. „Rodiny nespí, chtějí odpovědi, zaslouží si odpovědi,“ řekl Rubinstein. Rodiny rukojmích tvrdí, že s vládou neměly téměř žádný kontakt. „Nevíme nic o tom, co se s nimi stalo. Nevíme, jestli byli zastřeleni, jestli navštívili lékaře, jestli mají jídlo,“ řekl 38letý Inbal Zach, jehož bratranec Tal Shoham byl se šesti dalšími členy rodiny unesen z kibucu Beerí poblíž „plotu“ Gazy. „Jen se o ně tolik bojíme‘.

Rodiny jsou rozděleny v tom, jaké kroky podniknout. Někteří věří, že tvrdý postoj vůči Hamásu je oprávněný, jiní tvrdí, že by měla být uzavřena dohoda. Když se Ifat Kalderon, jehož bratranec je rukojmím, zeptali na požadavky Hamásu na propuštění palestinských vězňů, řekl: „Vezměte si je, tady je nepotřebujeme. Chci, aby se moje rodina a všichni rukojmí vrátili domů, jsou to občané, nejsou to vojáci.“, citoval Times of Israel.

Shromáždění v Tel Avivu následovalo po jedné z nejnásilnějších nocí války, kdy armáda udeřila do Gazy. „Nikdo z válečného kabinetu se neobtěžoval setkat se s rodinami, aby vysvětlil jednu věc: zda pozemní operace ukončí strádání 229 zajatců,“ uvedlo fórum v prohlášení. „Rodiny se obávají o osud svých blízkých a čekají na vysvětlení. Každá minuta mi připadá jako věčnost.“

AUTOR: Martin Kunštek

[ZDROJ](#)